

Академічна доброчесність дослідника - гуманітарія: культура цитування у наукових текстах

Ломачинська Ірина Миколаївна,
доктор філософських наук,
професор

Академічна культура безпосередньо пов'язана з діяльністю ВНЗ та формує загальну довіру у суспільстві щодо якості підвищення кваліфікації та наукових досягнень за рахунок висококваліфікованої професійної практичної спрямованості, науково-дослідної діяльності, специфіки організації та управління навчальним процесом. Критерії зарахування текстових збігів до академічного плагіату визначені Рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах. Висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату мають робити кваліфіковані експерти, обізнані як у технічних аспектах виявлення академічного плагіату, так і в сучасному стані предметної області досліджень з урахуванням як результатів роботи комп'ютерних програм, так і інших даних.

Основним нормативним документом з академічної доброчесності в Університеті Грінченка є Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення)

Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Університеті.

Система забезпечення академічної доброчесності в Університеті Грінченка включає:

заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;

підписання декларацій про академічну доброчесність як невід'ємної частини дотримання Кодексу корпоративної культури Університету

виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;

порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Запобігання порушенням академічної доброчесності :

- Університет вживає заходів для ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення окремих лекцій, семінарів, тренінгів, індивідуальних консультацій тощо.
- Особи, які набули статус здобувачів освіти, та нові працівники Університету беруть на себе зобов'язання дотримуватись академічної доброчесності та упродовж двох місяців з моменту зарахування на навчання / прийняття на роботу підписують Декларацію про академічну доброчесність.
- Запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах, наукових дослідженнях, дисертаціях, публікаціях учасників освітнього процесу полягає у здійсненні технічної перевірки за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Університеті, та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату.

Порушенням академічної добročесності вважається::

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

Порушенням академічної добročесності вважається::

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності наукових та науково-педагогічних працівників:

- попередження;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів (зокрема вчених рад інститутів / факультетів / Університету та педагогічної ради Університетського коледжу; спеціалізованих вчених рад Університету) чи займати визначені законом посади;
- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами/ наукове консультування докторантів;
- позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії

*Відповідальність за порушення
академічної доброчесності здобувачів
вищої освіти:*

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми;
- відрахування з Університету;
- відмова у призначенні академічної стипендії;
- відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Університету незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту

Контроль порушень академічної доброчесності:

- Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/екзаменаційна комісія. У разі встановлення екзаменаційною комісією факту порушення академічної доброчесності під час проходження здобувачем вищої освіти атестації складається відповідний протокол із рішенням про оцінку “F”.
- Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при написанні ним курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних робіт, наукових та ін. статей здійснює керівник/науковий керівник.
- Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при попередній експертизі дисертації та підготовці висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснюють завідувач кафедр/НДЛ, де здійснюється попередня експертиза, та рецензенти (експерти).

Комісія з питань академічної добросовісності:

Повноваження комісії з питань академічної добросовісності інституту/факультету/коледжу/Університету:

- розглядає заяви щодо порушення академічної добросовісності
- залучати до експертизи фахівців із відповідної галузі знань, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної добросовісності за поданою заявою;
- готувати пропозиції щодо забезпечення академічної добросовісності в освітньому процесі та науковій діяльності інституту/факультету/коледжу та Університету

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
студента, аспіранта, докторанта Київського університету імені Бориса
Грінченка:

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Університету, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись загальнолюдськими нормами людяності й моралі, нормами законодавства України, етичними вимогами до професійної, освітньої та наукової діяльності.

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
студента, аспіранта, докторанта Київського
університету імені Бориса Грінченка:**

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Університету. Не брати участь у діяльності, яка пов'язана з нечесністю (не підроблювати та не використовувати підроблених документів, що стосуються навчання; не списувати та не використовувати шпаргалки чи інші підказки під час форм контролю). Не плагіювати (не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела). Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність мого навчання. Не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти Університету неправомірну вигоду.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Університету згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

Класифікація плагіату:

републікація – багаторазова публікація Інтернет-ЗМІ чужої статті під справжнім підписом автора й посиланням на джерело – інше ЗМІ

реплікація – «тиражування» чужого контенту без дозволу автора (часто з помилками, що спричиняє дезінформацію)

творчі переробки – адаптація (скорочення й спрощення тексту для малопідготовлених читачів, що іноді примітивізує й спотворює текст), аранжування чи інша видозміна твору, що є також різновидом плагіату, як і творчий чи дослівний переклад

компіляція – своєрідне укладання з кількох чужих матеріалів свого та редагування без дозволу (сміслового, стилістичного, граматичного правки й скорочення чужого матеріалу)

самоплагіат – це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів. :

Різновиди самоплагіату:

- автор перевидає роботу в повному обсязі або її частину багаторазово, використовуючи раніше написаний текст, як свою нову роботу.
- використання без відповідних посилань оприлюднених раніше гіпотез, математичних теорем, моделей, алгоритмів, фотографій, таблиць, фактичних даних тощо, які містять наукові результати автора.

До самоплагіату не відноситься:

- текстові збіги, що не містять наукових результатів автора, а стосуються опису стану предметної області та відомих результатів досліджень інших авторів, опису відомих методик досліджень тощо;
- ситуація, коли попередня публікація була підготовлена за участі інших науковців, які є авторами певних її фрагментів. Якщо у роботі використовується саме такий фрагмент, то має бути посилання на попередню публікацію із зазначенням внеску співавтора.
- щодо дисертацій, то попередня публікація наукових результатів дисертацій є вимогою законодавства, тому наявність в дисертації фрагментів раніше оприлюднених наукових робіт здобувача не містить ключової характеристичної ознаки (спроби оприлюднення раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів) і не відповідає поняттю «самоплагіат».

Текстові збіги у тезах:

не є самоплагіатом, оскільки це варіанти однієї й тієї самої публікації, які не претендують на те, що кожний з них містить окремі наукові результати. Разом з тим, при виданні розширених доповідей чи статей за матеріалами наукового заходу видавці мають зазначати цей факт у вихідних даних або групувати такі публікації в окремий розділ, якщо у випуску є інші публікації, не пов'язані з цим заходом, або в інший спосіб надавати відповідну інформацію.

Загальні вимоги до цитування:

- текст цитати береться у лапки, наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі
- цитування повинно бути повним, без скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора
- пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело
- при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами) слід бути точним у викладанні думок автора
- якщо необхідно виявити ставлення автора наукової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання
- якщо автор використовуючи цитати виділяє в ній деякі слова, то слід зробити після тексту спеціальне застереження, поставити крапку, потім тире і вказати ініціали автора процитованого тексту, а застереження взяти в круглі дужки. Приклади застережень: (*курсив наш.* – О. П.), (*підкреслено мною.* – О. П.).

Вимоги до посилань:

Посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розгорнутий або згаданий у тексті документа інший документ, достатній для його загального характеристики, ідентифікації й пошуку

посилання дають змогу перевірити вірогідність і точність поданих цитат, формул, статистичних даних, фактів і відомостей, запозичених з інших видань

посилання дають можливість виявити та знайти першоджерела

посилання дозволяють ознайомитися з літературою з теми дослідження, зокрема з працями, в яких питання висвітлено докладніше, ніж у цій публікації, або аргументовано інший погляд.

Стилi оформлення посилань за вiтчизняними стандартами:

10 березня 2017 року набув чинності Наказ Міністерства освіти і науки України "Про затвердження вимог до оформлення дисертації", згідно з яким "... бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України **ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання**» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій".

Книга:	Шевченко Т.Г. Кобзар. Київ: Дух і літера, 2009. 480 с.
Нормативний документ:	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація)
Стаття з періодичного видання:	Сенченко М. Чи вміємо ми читати? <i>Вісник Книжкової палати</i> . 2012. № 3. С. 3 - 7.
Електронний ресурс:	Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українськопольських відносинах. <i>Економіка. Управління. Інновація</i> : електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2012_2/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013)

*Міжнародні стилі посилань для
гуманітарних наук:*

MLA style (Modern Language Association) – використовується в гуманітарній сфері (мистецтво, література, іноземні мови, релігія, філософія).;

APA style (American Psychological Association) – використовується у суспільних науках (соціологія, право, психологія, історія);

—**Chicago Style (Turabianstyle)** – універсальний стиль для академічних видань та студентських наукових робіт.;

Harvard Referencing style (BSI - British Standards Institution) – використовується у гуманітарних та суспільних науках

MLA style	Agur, Anri M., Paul P. Dalley. Grant's Atlas of Anatomy. 14th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2017. Print.
APA style	Agur, A. M., & Dalley, P. P. (2017). Grant's Atlas of Anatomy (14th ed.). Philadelphia: Wolters Kluwer
Chicago/ Turabian style	Agur, Anri, and Paul Dalley. 2017. Grant's Atlas of Anatomy. Philadelphia: Wolters Kluwe
Harvard style	Agur, AM & Dalley, PP 2017, Grant's Atlas of Anatomy, 14th edn, Wolters Kluwer, Philadelphia

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Дякую за увагу!